

KİLİS 7 ARALIK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
COĞRAFYA ABD
DERS İZLENESİ

Dersin Kodu	Dersin Adı	Dersin Türü	AKTS Kredisi	Dersin Önkoşul Bilgisi	İzlenenin Hazırlanma Tarihi
9347104	Orta Doğunun Siyasi Coğrafyası	Seçmeli	6/3	-	10.10.2025
Dersi Veren Öğretim Üyesi & E-Posta Adresi	Doç. Dr. Muazzez HARUNOĞULLARI muazzez@kilis.edu.tr				
Öğrenci Görüşme Saatleri & Yeri	Pazartesi günleri 13.00-14.00 Coğrafya Bölümü 2. Kat, Ofis No: 322				
Dersin İçeriği ve Amaçları	Ders içeriği Bölgenin büyük güçler için sunduğu kaynakları, bölgenin büyük güçler rekabeti üzerindeki etkisi, büyük güçlerin bölgesel stratejilerinin oluşumu, büyük güçlerle ittifakları ve bölgesel güçlerin siyasi hedefleri, Arap-İsrail Çatışması. Arap-İsrail çatışması ve arabuluculuk projelerinin çeşitli evreleri, aktörleri ve çıkarları. İmparatorluk sonrası sömürge idaresinden modern ulus inşasına çatışmanın tarihsel incelemesi. Çatışmanın dünya siyasetindeki değişimler çerçevesinde bağlamlaştırılması. Sömürgecilik sonrası yaklaşımlardan çatışma çözümü modelleri ve etnik ve dinsel çatışma kuramlarına kadar karşılaştırmalı görüş açıları. Arap-İsrail çatışması, Arap baharı, Avrupa-Akdeniz ortaklığı, teröre karşı savaş, İran nükleer krizi, Süveyş krizi, Altı Gün savaşı, İran-Irak savaşı, Lübnan iç savaşı, Suriye-Lübnan sorunları, 1991 Körfez savaşı, Birinci ve ikinci İntifadalar, 11 Eylül'ün bölgeye etkisi, 2003 Irak savaşı ve Irak'ta rejim değişikliği, İran ve nükleer silahların yayılması, Suudi Arabistan'ın Yemen'e müdahalesi, Suriye iç savaşı. Bu dersin amacı, modern Orta Doğu'nun evrimini inceleyerek, bölgenin siyasi coğrafyasını bütüncül bir yaklaşımla ele almaktır. Bu ders çerçevesinde, Orta Doğu'nun doğal, beşeri ve iktisadi olaylarının dağılışı, aralarındaki bağlantının bölge devletlerinin diğer devletlerle olan ilişkileri, sebep-sonuç ilkeleri açısından değerlendirmektir. 20.yy.da dünya siyasetinde yaşanan gelişmelerin bölge politikalarına yansımaları yanında, Filistin-İsrail Sorunu, İran Devrimi, Arap milliyetçiliği ve Baas, Körfez Savaşı ve Irak'ın işgali gibi konular da tartışılacaktır.				
Ders Kitabı / Kitapları	A. C., Ekinci, & L. Sedat, (2011), 11 Eylül Sonrası Ortadoğu. Usak Yayınları, Ankara. J. C., Benbassa, E., Attias, , & N. Önel, (2002). Paylaşımaya kutsal topraklar ve İsrail. İletişim. N., Van Dam, (2000), Suriye'de İktidar Mücadelesi, İletişim Yayınları, İstanbul. M., İ., Turhan, (2003.): Filistin: Çıkılmazdan Çözüme, Küre Yayınlar Akengin, H. (2017). Siyasi coğrafya insan ve mekân yönetimi. Pegem Atıf İndeksi, 1-256. K Günel, (1994). Coğrafyanın Siyasal Gücü: Edebiyat Fakültesi Basımevi, İstanbul. Y. Hacısalihoğlu, (2001). Yeni dünya düzeni arayışı ve türkiye: jeopolitik analiz. Çantay Kitabevi. E., SAID, (1994), Oryantalizm, (Çev. Nezir Uzel). İrfan yayınları. F., Fukuyama, & Z.Dicleli, (2011). Tarihin sonu ve son insan. Profil Yayıncılık. Z., Brzezinski, & B. S. Tahtası, (2010). Çev: Yelda Türedi. İnkılap Yayınları, İstanbul. S. Göney, (1993). Siyasi coğrafya 2. cilt. İstanbul Üniversitesi. V. Durmazuçar, (2003). Ortadoğu'da suyun artan stratejik değeri. IQ Kültür Sanat Yayıncılık. T. Arı, (2012). Geçmişten Günümüze Orta Doğu: Siyaset, Savaş ve Diplomasi. Mkm yayıncılık. T., Yılmaz, & U. P. O. Doğu, (2009). Barış Platin Yayınları.				
Öğretim Yöntemi ve Teknikleri	-Anlatım, Soru Cevap, Tartışma, Problem Çözme -Örnek olay analizi -Makale inceleme ve veri analizi -Bireysel çalışma ve öğrenci sunumları				
Dersin Öğrenim Çıktıları	1	Orta Doğu'nun Temel Coğrafi, Demografik ve Siyasal Yapısını Kavrama			
	2	Sömürgecilikten Modern Devletlere Geçiş Sürecini ve Soğuk Savaş Dönemi Dengelerini Analiz Etme			
	3	Bölgesel Çatışmaların (Arap-İsrail, Körfez Savaşları, İran Devrimi vb.) Nedenlerini ve Sonuçlarını Değerlendirme			
	4	Barış Süreci, Silahlanma, Nükleer Yayılma ve İç Savaşlar Gibi Güncel Sorunları Tartışabilme			
	5	Ortadoğu'nun Küresel Güç Mücadelesindeki Rolünü ve 21. Yüzyıldaki Stratejik Önemi Yorumlayabilme			

Dersin Katkı Sağladığı Program Çıktıları	Program Çıktısı (PÇ)		
	PÇ1	Coğrafya biliminin kuramsal ve metodolojik temellerini ileri düzeyde kavrar ve eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirebilir.	
	PÇ2	Doğal, beşerî, ekonomik, sosyal ve siyasal süreçleri coğrafi bir perspektiften analiz edebilir.	
	PÇ14	Coğrafi problemlere yönelik çözüm önerileri geliştirebilir ve karar vericilere bilimsel katkı sağlayabilir.	
	PÇ16	Eleştirel düşünme, analitik sorgulama ve problem çözme becerilerini ileri düzeyde kullanabilir.	
Dersin Alan Öğretimine Katkısı	Alan Öğretimi Kazanımı		
	1. Orta Doğu'nun tanımını, coğrafi sınırlarını ve bölgenin demografik, ekonomik ve siyasi özelliklerini analiz ederek bölgenin stratejik önemini kavrar.		
	2. Sömürgecilik döneminden modern Orta Doğu devletlerinin oluşum sürecine kadar yaşanan tarihsel dönüşümleri ve bunların günümüz siyasal yapısına etkilerini değerlendirir.		
	3. Soğuk Savaş döneminde Orta Doğu'da yaşanan güç dengesi değişimlerini, bölgesel ittifakları ve küresel aktörlerin etkilerini karşılaştırmalı olarak yorumlar.		
	4. İran Devrimi, Körfez Savaşları ve Arap-İsrail çatışması gibi temel olayların bölgesel istikrarsızlık ve güvenlik dinamikleri üzerindeki etkilerini açıklayabilir.		
	5. 1990'lardan günümüze Orta Doğu'daki barış süreçlerini, iç savaşları ve dış müdahaleleri analiz ederek bölgedeki süreklilik ve değişim unsurlarını tartışır.		
	6. Yeni yüzyılda Orta Doğu'nun küresel güç rekabetindeki rolünü, enerji politikaları, silahlanma, terör ve nükleer silahlanma bağlamında eleştirisel bir bakış açısıyla değerlendirir.		
Derste İşlenen Konular	1. Hafta		
	Orta Doğu: Bölgenin Tanımı ve Genel Özellikleri		
	2. Hafta		
	Orta Doğu'nun Demografik, Ekonomik ve Siyasi Yapısı		
	3. Hafta		
	Sömürgecilikten Modern Orta Doğu Devletlerine Geçiş Süreci		
	4. Hafta		
	Soğuk Savaş Döneminde Orta Doğu: Soğuk Savaşın İlk Yıllarında Orta Doğu		
	5. Hafta		
	Soğuk Savaş Döneminde Orta Doğu: Orta Doğu'da Yeniden Şekillenen Dengeler		
	6. Hafta		
	İran Devrimi, Birinci Körfez Savaşı (İran-Irak Savaşı)		
	7. Hafta		
	Ara Sınav		
	8. Hafta		
	İkinci Körfez Savaşı (1990 - 1992), Üçüncü Körfez Savaşı (Irak'ın İşgali ve Saddam Rejiminin Devrilmesi)		
	9. Hafta		
Arap-İsrail Çatışması: İsrail'in Doğuşu ve Filistin Sorunu, Arap-İsrail Savaşları, Filistin Direnişinin doğuşu			
10. Hafta			
Orta Doğu'da Barış Süreci: Oslo Sonrasında Orta Doğu'da Barış Süreci, Gazze Saldırısı Sonrası Süreç ve Netanyahu Dönemi			
11. Hafta			
1990lardan 2000lere Ortadoğu: Barış Süreci ve Kesintili Gelişimi			
12. Hafta			
Ortadoğu'da Silah Ambargosu, Mısır'da Monarşinin Yıkılması, Bağdat Paktı			
13. Hafta			
İran ve nükleer silahların yayılması. Suudi Arabistan'ın Yemen'e müdahalesi			
14. Hafta			
Libya ve Suriye iç savaşı			
15. Hafta			
Yeni yüzyılda hala dünya güç mücadelesinin odağındaki Ortadoğu			
16. Hafta			
Dönem sonu sınavı			
Dersin Değerlendirilme Kriterleri	Yarıyıl Çalışmaları		
	Sayısı		Katkı %
	Ara Sınav		1
	Kısa Sınav		%40
	Ödev		%
	Devam		1
	Uygulama		%20
	Proje		%
	Yarıyıl Sonu Sınavı		%
	Toplam		%40
		%100	

Engellilik Politikası	Bu dersteki performansınızı etkileyebilecek belgelenmiş bir engeliniz (görme, işitme veya fiziksel engel vb.) varsa, bu dersin tüm gereksinimlerini eşit bir şekilde karşılamak için makul koşulları ayarlamak üzere KİYÜ Engelsiz Üniversite Birimi (http://engelsiz.kilis.edu.tr/) ile görüşmeniz önerilir. Ayrıca, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi yönetimiyle de iletişime geçebilirsiniz. Sınavlar, ders materyalleri vb. ile ilgili herhangi bir ders ihtiyacının karşılanmasını sağlamak için ihtiyaçlarınızı mümkün olan en kısa sürede ders öğretim elemanına bildirmelisiniz.
----------------------------------	--